

SÚČASNÝ ŠPANIELSKY EKONOMICKÝ JAZYK

CONTEMPORARY SPANISH BUSINESS LANGUAGE

MÁRIA SPIŠIAKOVÁ

Abstract

Based on the analysis of economic texts in the journal Alternativas Económicas, the present article characterizes the contemporary Spanish business language focusing on the formation of words (morphological and semantic), the use of loan words, especially Anglicisms, and the use of the metaphors (lexicalized and occasional), locutions and other phraseologisms.

Keywords: business language, word formation, loan words, metaphor.

Abstrakt

Na základe textovej analýzy článkov v ekonomickom časopise Alternativas económicas sa v príspevku charakterizuje súčasný španielsky ekonomický jazyk. Pozornosť sa sústreďuje na slootovorbú (morfológickú aj sémantickú), výskyt výpožičiek, predovšetkým anglicizmov, používanie metafor (lexikalizovaných a okazionálnych) a iných frazeologických spojení a výrazov.

Kľúčové slová: ekonomický jazyk, slootovorba, výpožičky, metafora.

Charakteristika odborného jazyka

Jazyk je živý organizmus, ktorý sa neustále vyvíja a mení. V posledných rokoch môžeme pozorovať zmeny v jazyku, ktoré sú spôsobené rozvojom technológií, rýchlou a priamou komunikáciou medzi používateľmi jazyka na celom svete, vplyvom angličtiny atď. Jazyk sa týmto zmenám prispôsobuje rýchlo.

Vďaka novým formám komunikácie, ako je internet, sociálne siete a televízia, k nám prichádzajú informácie všetkého druhu v rekordne krátkom čase. Toto tempo rozvoja sa odráža v jazyku tak, že sa stierajú rozdiely medzi jednotlivými štýlmi. Napr. do hovorového jazyka prenikajú prvky alebo lexémy jazyka odborného (*balanza – bilancia, crédito – kredit/úver, bolsa – burza, banca – bankovníctvo, bono – dlhopis, déficit – deficit, rentabilidad – návratnosť* z ekonomického jazyka; *acreditor – veriteľ, finiquito – vyrovnanie, estafa – podvod* z právnickej oblasti a pod.)¹ alebo naopak, do odborného jazyka sa dostávajú formy a prvky hovorového a literárneho štýlu (metafory, frazeológia).

Las lenguas de especialidad, lenguas especializadas, lenguajes especializados, lenguas, lengua alebo *lenguaje con fines específicos* (odborný jazyk, odborné jazyky, jazyky špecificky orientované) sú len niektoré zo španielskych pomenaní jazyka, ktoré používajú rôzni odborníci v rôznych sférach. Môžeme hovoriť o jazyku právnickom, administratívnom, ekonomickom, novinárskom, vojenskom, informatickom, lekárskom atď. Z pohľadu vertikálnej alebo diastratickej stratifikácie sa jedná o odborný jazykový štýl a v rámci neho sa rozlišujú rôzne profesionálne žargóny. Otaola Olano charakterizuje žargón nasledovne: „Hoy día se habla indistintamente de la jerga o argot estudiantil, de la jerga o argot de los toreros, de la jerga o argot de los médicos, (...) por tanto, siguiendo a F. Lázaro Carreter, el término jerga se puede entender en sentido lato, como vocabulario especial de una profesión u oficio, es decir, una lengua especial usada por diversos colectivos. (...) se diferencian los lenguajes marginales y los

¹ Príklady z Gómez-Pablos, 2016

lenguajes especiales (profesionales, del mundo de deporte, etc..“ (Otaola Olano, 2004, 34). V súčasnosti sa nerozlišuje medzi žargónom a argotom študentským, žargónom a argotom toreáadorov, žargónom a argotom lekárov, (...) takže, ako hovorí F. Lázaro Carreter, termín žargón môžeme chápať v užšom význame, ako odbornú slovnú zásobu nejakej profesie alebo remesla, t. j. odborný jazyk, ktorý používajú rôzne kolektívy. (...) rozlišujeme jazyky marginálne a jazyky odborné (profesionáli, športovci, atď.)² Otaola Olano tiež spomína, že tieto jazyky si vyžadujú špeciálnu slovnú zásobu. Cabré y Gómez de Enterría chápu odborný jazyk ako „*el conjunto de recursos de una lengua, complementados con los procedentes de otros sistemas, utilizados en una situación específica*“ (2006, 11) (... súbor jazykových prostriedkov, ktoré sú doplnené prvkami z iných systémov a používané v špecifickej situácii³).

Odborný jazyk je charakteristický tým, že používa špeciálne jazykové prostriedky. Moreno Fernández (1999) ho charakterizuje ako jazyk, ktorý používa gramatiku bežného jazyka s určitými formulkami alebo konštrukciami. Napr. v právnickom jazyku sa objavujú špecifické formy oslovenia (*señoría, letrado*)⁴, ale aj špecifické slovesné tvary (budúci konjunktív, činné prídavné-gerundium) a tiež sa čato stretávame so špecifickou slovo tvorbou.

Najviac špecifických elementov sa však nachádza v lexike. Tieto špecifická sa zvyknú prejavovať vo forme terminológie. Podľa Morena Fernández: „*la significación de los vocablos científicos es denotativa. Estos lenguajes, que por definición son unívocos y objetivos, evitan las equivalencias laterales de valor estilístico y expresivo*“ (1999, 5). Význam vedeckej lexiky je denotatívny. V týchto jazykoch, ktoré sú jednoznačné a objektívne, sa nenachádzajú laterálne ekvivalenty štylistického alebo expresívneho charakteru.⁵

Zo štylistického hľadiska sa tieto jazyky vyznačujú tým, že sa používajú vo formálnych kontextoch, čím sa uprednostňuje používanie neosobných foriem. Mateo Martínez charakterizuje technické a vedecké texty nasledovne: „*No son lugar apropiado para los significados ocultos, implícitos o sugeridos y su objetivo final es alcanzar el ideal: una palabra, un concepto. Lo que se lee es aquello que el autor del texto ha querido decir y nada más*“ (2007, 192). Nie je to vhodné miesto pre skryté, implicitné alebo naznačujúce významy a ich cieľom je dosiahnuť ideál: jedno slovo, jeden koncept. To, čo čítame je presne to, čo chcel autor textu povedať a nič viac.⁶

Ekonomická španielčina

Ekonomický jazyk sa vyformoval ako jedna z najdynamickejších a najkreatívnejších variant v poslednom storočí, ktoré je charakteristické globalizáciou. Je to jazyk, ktorý nie je až tak striktné technický, ďalej uvidíme, že nie je ani tak presný a denominatívny, keďže používa metafory, slovné hračky, frazeológiu, teda výrazové prostriedky literárneho a hovorového štýlu. Ekonomický jazyk tvoria texty humanitného a technického charakteru, ktoré sa často vo formálnych aspektoch približujú hovorovej forme. Jeho prezentácia a formát sú na jednej strane vlastné odbornému jazyku, zvlášť, keď hovoríme o jazyku ekonomickej teórie a na druhej strane sa obchodný a finančný jazyk približuje bežnému hovorovému štýlu (je dvojzmyselný, ironický, metaforický a pod.). Je charakteristický používaním nových termínov a výpožičiek. Dôležitú úlohu zohrávajú kalky a neologizmy.

Štúdie ekonomického jazyka v Španielsku sa venovali morfológii, syntaxi a sémantike (Hoffman, 1988; Alcaraz, 2000; Sager, 1980). Najviac výskumov sa však spravilo na úrovni lexiky, tak výskumov kontrastívnych (s angličtinou) ako aj výskumov s tematikou

---

² Náš preklad

³ Náš preklad

⁴ Nepreložiteľné, ide o oslovenia sudcov v Španielsku

⁵ Náš preklad

⁶ Náš preklad

neologizmov. Ďalším bádaným aspektom je terminologická metafora. Používanie metafory je jedna z typických črt ekonomického jazyka a jazyka rokovanií.

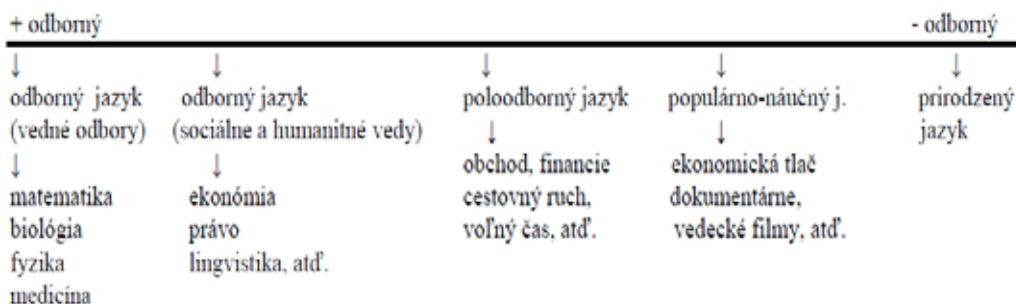
Súčasná ekonomická španielčina je tak, ako mnoho iných jazykov ovplyvnená angličtinou na všetkých jazykových úrovniach. Napríklad anglické substantíva zakončené na *-ing* sa preberajú do španielčiny v pôvodnej forme, bez prekladu (*marketing, leasing, renting, branding, phishing*). Substantíva zakončené na *-ty*, ktoré zvyknú označovať spôsob robenia niečoho sa preberajú prostredníctvom sufixu *-idad* (*portabilidad, comparabilidad, conectividad, operabilidad*), čím sa tvorí nová neologická konštrukcia. Často sa kalkuje anglický termín tak, že sa uplatňujú nominálne, verbálne, adjektívne alebo prefixové konštrukcie: substantíva od adjektív (*comerciability, portabilidad, bancarización, emocionabilidad*); substantíva alebo adjektíva s prefixom (*desaprendizaje, autoempleado, interoperable, desregulación*). Tvoria sa slovesá zo substantív a adjektív (*fidelizar, posicionar, externalizar, inflacionar, transaccionar*). Inokedy sa formujú kompozitá podľa anglického vzoru (*plataforma de colaboración > collaboration platform, tienda de descuento duro > hard discount store, consultor de negocios > business consultant*), zmiešané kompozitum z anglického a španielskeho slova (*lobby de presión, mercado online, broker financiero*) alebo je anglický termín prispôsobený španielskej morfológii (*customizar, customizado, sponsorizar, marketizar*). Často sa používajú anglické skratky (*SMS, DVD*), z ktorých sa ďalej derivujú nové lexémy (*OPA: opar, opado, opable*). Obchodný a finančný jazyk sa prispôsobuje, predovšetkým v ekonomickej tlači, poloprofesionálnemu recipientovi, a to prostredníctvom série lexikálnych a komunikatívnych stratégií, akými sú používanie všeobecnejších termínov, metaforických konštrukcií, parifráz a parafráz, vysvetľujúcich a objasňujúcich konštrukcií. Technicizmy sa často nahrádzajú všeobecnejšími hyperonymami.

V našej analýze sme sa tiež stretli s množstvom kolokácií, ktoré často vytvárajú neobvyklé kombinácie (*una contundencia demoleadora – zdruvujúca presvedčivosť, el aluvión de demandas – sprška sťažností, el gobierno maniatado – vláda so zviazanými rukami, la austeridad extrema – extrémna striednosť, un porcentaje escandaloso – škandalózne percento, indicador brutal – brutálny ukazovateľ, un porcentaje de terror – hororové percento*).

Ako sme spomínali, metafory majú vďaka svojmu symbolickému charakteru obrovskú kognitívnu moc pre tých, ktorí ich používajú aj počúvajú. Ľahko sa prispôbujú charakteru iného jazyka a tým sa aj ľahko z jedného jazyka do druhého prenášajú. Okrem konvencionálnych, ustálených metafor sme sa stretli s mnohými okazionálnymi alebo kontextovými metaforami, ktoré sa však často bez dobrej znalosti jazyka, kultúry alebo histórie krajiny nedajú pochopiť alebo preložiť.

Predmet, ciele a metódy štúdia

Mateo Martínez (2007) predstavil nasledujúci graf, kde rozmiestnil rôzne typy odborného jazyka podľa stupňa odbornosti od čisto vedných odborov (deskriptívny, normatívny, jasne denotatívny štýl s jednoduchou syntaxou a transparentný) až po najmenej odborný (prirodzený jazyk hovorový a literárny).

Na základe vyššie uvedeného grafu môžeme umiestniť predmet nášho štúdia niekde na polovicu alebo až za polovicu osi, smerom k prirodzenému jazyku, keďže sa jedná o analýzu ekonomickej tlače. Pohybujeme sa medzi jazykom polo odborným a populárno-náučným.

Cieľom štúdie je opísať charakteristické znaky súčasnej ekonomickej španielčiny na základe analýzy textov v časopise zameranom na ekonómiu.

Vypracovali sme korpus na báze textovej analýzy časopisu *Alternativas Económicas*, číslo 49, júl-august 2017. V analýze sme sa sústredili na fenomény, ktoré následne spomíname a ktoré sa v jazyku objavujú následkom zmien a nových tendencií v spoločni, ako je napríklad vplyv angličtiny, nových technológií, rýchla a bezprostredná komunikácia, atď. Body analýzy sú nasledovné:

- slovotvorba (skratky, značky, derivácia, zložené slová),
- anglicizmy (adapované, neadaptované, hybridné spojenia, kalky),
- výpožičky z iných jazykov,
- metafora,
- frazeologizmy,
- ďalšie rozlišovacie znaky (knižné slová, prídavia, participiá, adverbá).

Stručná charakteristika časopisu *Alternativas Económicas*

Časopis *Alternativas Económicas* definuje sám seba ako časopis, ktorý vysvetľuje ekonómiu a jej dopad na život ľudí. Zrodil sa v marci 2013. Vychádza v printovej verzii a platenej digitálnej verzii (www.alternativaseconomicas.coop) raz za týždeň v náklade 10000 výtlačkov. Jeho jasným cieľom je byť nezávislý od ekonomickej a politickej moci. Vyznačuje sa didaktickým a populárno-náučným štýlom, pričom si ale udržiava precíznosť a náročnosť, používa grafy, tabuľky a ilustrácie, ktoré pomáhajú čitateľovi ľahšie a rýchlejšie pochopiť sociálne a ekonomické dianie.

Časopis chce byť kritickým hlasom sociálnych nerovností a nepravostí, ktoré sa v čase krízy vážne prehĺbili. Tento kritický uhol pohľadu sa podľa vydavateľov zakladá vždy na serióznej a rigorózne analýze. Články sa špeciálne venujú ochrane sociálnych práv a inštitúcií sociálneho štátu. Každé číslo pozostáva z 38 strán informatívnych blokov s článkami, reportážami, rozhovormi a názormi odborníkov:

- Téma mesiaca. Venuje sa najaktuálnejšej téme v tom čase.
- Hĺbková štúdia. Podrobná analýza na tému, ktorá nemusí byť až tak aktuálna.
- Dešifrovať a rozumieť. Experti a akademici zjednodušene vysvetľujú komplikovanejšie aspekty ekonomickej reality.
- Publikácie a agenda. Informácie o rôznych aktuálnych iniciatívach občanov a sociálnej ekonomie. Komentáre o knihách a filmoch s ekonomickou tematikou.

Analýza korpusu

Derivačná morfológia

Zaraďujeme sem postupy, ktoré sa tradične študujú v rámci derivačnej morfológie, akými sú: prefixácia, suffixácia, kompozícia, kompozično-derivačná slovotvorba a abreviácia.

Suffixácia

Najproduktívnejšie sufíxy v súčasnej ekonomickej španielčine v našom korpuse⁷ sú adjektívne sufíxy: -al (*patrimonial, coyuntural, judicial, accionarial, institucional, laboral, estructural, diferencial*), -ble (*favorable, apoyable, contable, increíble, equiparable, imprescindible*,

---

⁷ Príklady lexém neprekladáme, pretože v cieľovom jazyku sledovaný sufíx alebo prefix mnohokrát nie je prítomný a v preloženom ekvivalente môže byť slovtvorný postup celkom odlišný.

imposible, perceptible), -ante (*vinculante, montante, contaminante, radiante, abundante*), -ario (*comunitario, bancario*), -ente (*vigente, contribuyente, insuficiente, eficiente*), substantívne sufixy: -ada (*oleada, riada*), -aje (*porcentaje, peaje, peregrinaje*), -azo (*frenazo, batacazo*), -ción (*renovación, contradicción, prestación, recaudación, reactivación, aceptación, capitulación, obligación, abstención, predisposición, resignación, aproximación, adjudicación*), -dad: (*entidad, contabilidad, inestabilidad, austeridad, severidad, productividad, veleidad, paridad, rentabilidad, arbitrariedad, generosidad, discrecionalidad, opacidad*), -ez (*liquidez*), -ía (*consultoría, cuantía, mejoría, abogacía, asesoría*), -iento (*vencimiento, endeudamiento, empecinamiento, hundimiento, requerimiento, procedimiento, emprendimiento, encarecimiento*), -ismo (*espejismo, anarquismo, activismo, tacticismo, cooperativismo*), -ista (*accionista, izquierdista, activista, preferentista, bonista, bajista, unionista, laborista, castrista, cooperativista, rentista*), -or/a (*ahorrador, auditor, inversor, indicador, cofundador, acreedor, negociador, empleador, fundador, consumidor, legislador*), -sión (*conclusión, adhesión, fusión, progresión*⁸) a slovesné sufixy: -izar (*cubanizar, capitalizar, universalizar, autorizar, penalizar, automatizar, valorizar, fidelizar, financiarizar, comercializar*), -ear (*resetear, sanear*), -ar (*abanderar, negociar*).

Prefixácia

Z prefixov sú najpoužívanejšie nasledovné prefixy: a- (*asumir, abanderar, aproximarse, acreedor, agravar, aplazar, asalariado, adeudar, abaratar*), anti- (*antieuropeísmo, antiausteridad, antieuro, antisistema*), auto- (*autogestionar, autoemprender, autogestión, autoconsumo, autocrítico, autodetrucción, autocumplido, autoorganizar*), con- (*contribuir, consenso*), coo- (*coordinador, cooperar*), co- (*cofundador, correlación, coautor, cocreación, colaborar, coconstrucción, covivienda*), contra- (*contradicción, controvertido, contracorriente*), de-/des- (*desbloquear, descartarse, desplomarse, desempleo, desgaste, desvanecerse, desahucio, desincentivar, desmentir, depreciación, deslocalizaciones, desventaja, desinversión, desregular, desbloquear, desfiscalización, desigualdad, depauperación, desestacionalización, desindustrialización*), en-/em- (*encaramar, endeudamiento, empeorar, encadenar, empapelar, emprendedor, envejecer, encarecer*), euro- (*Eurobanco, eurobono, eurozona, Eurogrupo, eurodiputado*), ex- (*ex coordinadora, ex propiación, excedentario, ex presidente, extraer, excluir*⁹), extra- (*extraordinario, extrajudicial, extractivismo*), i/in- (*inversor, inestabilidad, impuesto, insostenible, implementar, inmobiliario, incremento, insuficiencia, inextricable, indemnización, inalcanzable, inequidad, inestimable, innumerable*), infra- (*infravalorado, infraestructura, infraempleo*), inter- (*intervención, intergeneracional, intercambio, interponer*), macro- (*macroeconómico*), micro- (*microred*), mono- (*monoproducto, monovolúmen*), multi- (*multinacional, multiuso, multiplicar, multimillonario*), re- (*recorte, reinvertir, reducción, reestructuración, reactivar, reconducir, recapitalizar, reequilibrio, renegociar, reunificar, rescindir, redistribuir, revalorizar, recaudar, reagrupar*), sub- (*subordinado, subgobernador, subsidio, subcontrata*), super- (*supervisión*), vice- (*vicepresidente*).

Kompozícia

Kompozícia je jeden z obľúbených slovotvorných postupov v španielčine. Kompozitá sa píšú spolu aj oddelene: *sin papeles* (bez papierov – ilegálni imigranti), *empleo ecológico*

⁸ Je zaujímavé, že lexémy tvorené sufixom -ción sa v slovenčine tvoria tvoria prostredníctvom sufixu -cia: *aceleración – akcelerácia, repatriación – repatriácia, destrucción – deštrukcia* a sufix -sión je ekvivalentný sufixu -ia: *progresión – progresia, fusión – fúzia, conclusión – konklúzia*

⁹ Podľa najnovších pravidiel španielskeho pravopisu sa prefix *ex-* píše spolu so slovom, ak ide o jednoslovné pomenovanie. Nechali sme však príklady v takom tvare, ako boli v časopise.

(ekologické zamestnanie), *política basura* (politika smeti – politika na nízkej úrovni), *cultura basura* (kultúra smeti – kultúra na nízkej úrovni), *edificio inteligente* (inteligentná budova), *empresa virtual* (virtuálny podnik), *malvivir* (zle žiť, živoriť), *socialdemócrata* (sociálny demokrat), *justiprecio* (presná, spravodlivá cena), *malestar* (zlé bytie, bolesť, nevoľnosť), *retroactivo* (retroaktívny), *portavoz* (hovorca), *antemano* (dopredu, v predstihu), *sobresaltos* (prekvapenie), *aeroespacial* (aerokozmický), *maniobra* (manéver), *trimestre* (trimester), *entredicho* (medzi povedaným), *telecomunicaciones* (telekomunikácie), *sobreproteger* (príliš ochraňovať), *contrapartida* (protizásah), *circunscribir* (vymedziť), *contrarestar* (zmierniť), *sobrevivencia* (prežitie), *audiovisual* (audiovizuálny), *rocódromo* (lezecká stena), *fotovoltaico* (fotovoltaický), *termosolar* (termosolárny), *plataforma* (platforma), *hidroeléctrico* (hydroelektrický), *sobrecostes* (navýšenie nákladov), *ecolocompatible* (ekologicky kompatibilný)

Kompozično-derivačné tvorenie slov

Ide o kombináciu dvoch slovtvorných postupov a to kompozícia + derivácia alebo prefixácia + sufixácia: *adjudicación* (pridelenie, udelenie), *contradicción* (protirečenie), *intervención* (intervencia), *inversor* (investor), *contribuyente* (prispievateľ), *inestabilidad* (nestabilita), *incapacidad* (neschopnosť), *eurocomunitario* (z členských krajín EU), *desindustrialización* (odpriemyselňovanie, dezindustrializácia), *maniato* (so zviazanými rukami), *desmoralizado* (zbavený morálky), *endeudamiento* (zadĺženie), *ensoñación* (snívanie), *reactivación* (reaktivácia), *desbocado* (splašený, hrubý), *antiausteridad* (proti šetriacim opatreniam), *coordinador* (koordinátor), *cofundador* (spoluzakladateľ), *predisposición* (predispozícia), *indignación* (rozhorčenie), *aprobación* (schválenie), *reestructuración* (reštruktúrovanie), *insostenible* (neudržateľný), *acreedor* (veriteľ), *indescriptible* (neopísateľný), *subgobernador* (viceguvernér), *inaccesible* (neprístupný), *estadounidense* (z USA, Američan), *depreciación* (odceňovanie, znižovanie ceny), *reconsideración* (znovu zváženie), *redefinición* (znovu definovanie), *reunificación* (znovuunifikovanie), *desregulación* (odregulovanie), *autoemprendimiento* (samopodnikanie), *descontrolado* (nekontrolovateľný), *indemnización* (odškodnenie), *desfiscalización* (oslobodenie od platenia daní), *malnutrición* (zlá výživa), *inalcanzable* (nedosiahnuteľný), *repatriación* (repatriácia), *retribución* (honorár, odmena), *desigualdad* (nerovnosť), *desestacionalización* (zbavenie atribútov vyplývajúcich zo sezóny), *geoposicionamiento* (geoumiestnenie), *endeudamiento* (zadĺženosť), *inmigración* (imigrácia), *redistributivo* (redistribučný), *envejecimiento* (starnutie), *recaudación* (vyzbieranie financií na niečo napr. daní), *cooperativismo* (kooperativizmus), *reivindicación* (vyžadovanie, domáhanie), *reconstrucción* (rekonštrukcia), *encarecimiento* (zdražovanie), *desregulación* (odregulovanie), *discrecionalidad* (slobodná vôľa, rozhodovanie), *postextractivismo* (post extra aktivita), *hipercomunicación* (hyperkomunikácia).

Abreviácia

Najfrekventovanejším abreviačným postupom je grafické skracovanie: *BFA* (*Banco Financiero y Ahorros* – Finančná banka a sporenie), *OPS* (*Oferta pública de suscripción* – verejná ponuka zápisu/predplatenia), *PIB* (*producto interior bruto* – hrubý domáci produkt), *BCE* (*Banco Central Europeo* – Centrálna európska banka), *FMI* (*Fondo Monetario Internacional* – Medzinárodný menový fond), *OCDE* (*Organización para la Cooperación y el Desarrollo Económicos* – Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj), *KKE* (*Partido Comunista Griego* – Komunistická strana Grécka), *UP* (*Unidad Popular* – Ľudová jednota), *ND* (*Nueva Democracia* – Nová demokracia), *PSOE* (*Partido Socialista Obrero Español* – Španielska socialisticko-robotnícka strana), *UE* (*Unión Europea* – Európska Únia), *CNMV* (*Comisión Nacional del Mercado de Valores* – Národná komisia trhu s cennými papiermi), *JUR*

(*Junta Única de Resolución – Single supervisory mechanism*)¹⁰, *FROB (Fondo de Reestructuración Ordenada Bancaria – Fond pre reštrukturalizáciu bánk)*¹¹, *AEMEC (Asociación Española de Accionistas Minoritarios de Empresas Cotizadas – Španielska asociácia minoritných akcionárov v podnikoch)*, *OCU (Organización de Consumidores y Usuarios – Organizácia spotrebiteľa a užívateľov)*, *OPA (oferta pública de adquisición – prevzatie podniku)*, *LAU (Ley de Arrendamientos Urbanos – zákon o prenájme nehnuteľností)*, *IGAS (Inspección General de Asuntos Sociales – Generálna inšpekcia sociálnych vecí)*, *G20 (Grupo de los 20 – skupina krajín G20)*, *G7 (Grupo de los 7 – skupina krajín G20)*, *IPC (Índice de precios de consumo – index spotrebiteľských cien)*, *IPI (Impuesto al Patrimonio Inmobiliario – dane z nehnuteľnosti)*, *EPA (Encuesta de Población Activa – prieskum ekonomicky aktívneho obyvateľstva)*, *I+D (Investigación y Desarrollo – výskum a rozvoj)*, *CNT (Confederación Nacional de Trabajo – Národná konfederácia práce)*, *REAS (Red de Redes de Economía Alternativa y Solidaria – Sieť sietí alternatívnej a solidarnej ekonomie)*, *CTC (Costes de Transición a la Competencia – cena/hodnota uviaznutých nákladov)*

Anglicizmy

Vplyv angličtiny je neodškriepiteľný vo všetkých jazykoch. Ekonomický jazyk je jeden z registrov, do ktorého anglicizmy prenikajú ľahšie a skôr. Podľa stupňa adaptácie, rozlišujeme tri druhy anglicizmov: neadaptované, adaptované foneticky alebo morfológicky a adaptované. V našom korpuse sme našli nasledujúce príklady:

1. Anglicizmy neadaptované: *ranking, marketing, manager, start up, reporting, ratio*¹², *shock, establishment, punk, test, hedge funds, iPhone, iPad, Apple Pay, stock, gadgets, trailers, windfall profits, social business, hashtags, fake news, lobby, subprime, stockl, fracking*
2. Adaptované foneticky alebo morfológicky: *resetear, mitin, eslogan, liderazgo, líder, grafitero, bloguero, selfi, estrés, choque, ranquin, márquetin*
3. Adaptované: *campus, chip, récord*

Z anglického jazyka preniká aj mnoho skratiek. **Skratky, značky:** *EBA (European Banking Authority)*, *AQR (Applied Quantitative Research)*, *BBRS (Board of Building Regulations and Standards)*, *CET1 (Common Equity Tier 1)*, *DCM (Demand chain management)*, *DARPA (Defense Advanced Research Projects Agency)*, *PIGS (Portugal, Irlanda, Grecia, España)*, *BBC (British Broadcasting Corporation)*, *LETS (Local Exchange Trade System)*.

Skrížené slová:¹³ ide o spojenie dvoch skrátených slov, začiatok prvého a koniec druhého: *Brexit, Grexit, womenomics*

Hybridy sú slová, ktoré majú slovný základ španielsky a sufix alebo prefix anglický alebo ide o slovné spojenie, kde je jedna zložka španielska a druhá anglická. Tiež sme našli anglické slová so španielskym členom: *catering, consultoría, escanear, full equipo, Bailoutistán*¹⁴, *stock de empleos, los big data, los niveles récord, hacer lobby, los takeholders, un centro de coworking, establishment político, la cloud, el streaming*

Kalky: doslovné preklady slov alebo konštrukcií: *aire acondicionado (air conditioned)*, *fecha límite (deadline)*, *trabajar duro (work hard)*, *comercio justo (fair trade)*

¹⁰ Nenašli sme preklad do slovenčiny, ide o inštitúciu EU, ktorá kontroluje rozhodnutia bánk, verejné financie a pod. v čase krízy

¹¹ Voľný preklad, fond, ktorý existuje iba v Španielsku a bol založený v roku 2008 v čase krízy, kedy mali španielske banky finančné ťažkosti.

¹² Ratio je latinského pôvodu, ale do ekonomickej španielčiny prešlo cez angličtinu.

¹³ V španielčine sa nazývajú akronymá (acrónimos).

¹⁴ Bailout – záchranný plán

Sémantické anglicizmy: vznikajú pri slovách, ktoré sú foneticky podobné, ale v oboch jazykoch majú odlišný význam, takže španielske slovíčko dostane nový význam z angličtiny: *agresivo* > *agresive* (*la campaña agresiva, el vendedor agresivo, prácticas fiscales agresivas, la estrategia agresiva*)¹⁵, *agenda* > *agenda* (*la agenda del día* namiesto *orden del día*), *arruinar* > *to ruin* (*arruinar el plan* namiesto *estropear*).

Syntaktické anglicizmy: anglickú syntax nachádzame v ustálených spojeniach, spojkách, viacslovných pomenovaniach, prejavuje sa v častom používaní prídavných alebo pasívnych konštrukcií: *estar + siendo + prídavné* (*está siendo anómala, estamos siendo pobres*), používanie činného prídavného/gerundia (*financiarizando, avisando con antelación, las empresas financiando*), pasívne konštrukcie so slovesom *ser* alebo *estar* (*fue solvente, es nombrado, era fijado, está considerada, fue fundada, fue nutrida*).

Výpožičky z iných jazykov

Z iných jazykov sme v korpuse našli najviac galicizmov, čiže výpožičiek z francúzskeho jazyka. Z ostatných jazykov sa vyskytla taliančina, nemčina alebo ruština, išlo o lexémy internacionálne, to znamená, že sa používajú vo viacerých jazykoch. Do tejto kapitoly sme zaradili aj používanie knižných slov, teda latinizmov a slov gréckeho pôvodu, ktoré sa v španielčine používajú často.

Galicizmy: *debacle, comité, inmueble, rocambolesco*¹⁶, *veleidad, pieds-noirs, entente, BPCE* (*Groupe des Banques Populaires et des Caisses d'Épargne*)

Rusizmy: *troika*¹⁷

Italianizmy: *partisano*

Germanizmy: *neonazis*

Japonizmy: *matahara* (zložené skrížené slovo používané v Japonsku na označenie prenasledovania alebo šikanovania tehotných žien na pracovnom trhu *maternity+harassment*)

Knižné slová (latinizmy a helenizmy): *superávit, depresión, referéndum, consenso, neto, bruto, statu quo, paridad, strictu senso, quinquenio, insalubre, tripartito, depauperación, oligopolios, in situ*

Slovtvorba na základe sémantického posunu

Zmena významu už existujúceho slova je dost' rozšírený spôsob tvorenia novej slovnice zásoby, keďže nie je možné, aby sa každá nová skutočnosť pomenovala novou formou. Jazyk by musel obsahovať toľko slovných jednotiek, že by sme neboli schopní si ich všetky zapamätať. Sémantické posuny vznikajú na základe vonkajšej (metafora) alebo vnútornej podobnosti (metonymia), pomenovaní celku časťou alebo naopak (synekdocha), rozšírením významu (homonymia), zovšeobecnením vlastného mena a našli sme aj jeden prípad opačný, teda nahradenie vlastného mena všeobecným. Pri posledných dvoch prípadoch ide o druh metonymie, teda určitého vnútorného vzťahu medzi elementami. Do tejto kapitoly sme zahrnuli aj oxymoron, čo je literárna figúra, pri ktorej sa v jednom spojení kombinujú dva opačné významy. Pri všetkých príkladoch ide o ustálené spojenia, z ktorých mnohé sú odborné termíny (terminologická metafora) alebo sú na ceste terminologizácie.

Metafora: *la salida del mercado* (východ, odchod z trhu), *la pérdida del pasaporte europeo* (strata európskeho pasu), *la economía verde* (zelená ekonomia), *las barreras regulatorias* (regulačné bariéry), *el bolsillo de los ciudadanos* (peňaženka, vrecko občanov), *la burbuja bursátil/inmobiliaria* (burzová bublina/bublina s nehnuteľnosťami), *cinturón industrial*

¹⁵ Pôvodný španielsky význam je násilný - violento

¹⁶ Rocambole je postava z francúzskej literatúry z 19. storočia a znamená extraordinárny, prehnávaný, neočakávaný. Používa sa v situáciách, keď je zvláštna súhra okolností, ktorú by nikto nečakal a situácia sa vyvine tiež neočakávaným až zvláštnym spôsobom.

¹⁷ Ide o zoskupenie: Európska centrálna banka+Európska komisia+Medzinárodný menový fond

(priemyselný opasok), *congelar los sueldos* (zmraziť platy), *cerrar las facturas* (uzavrieť faktúry), *guerra comercial* (obchodná vojna), *hipoteca basura* (odpadová hypotéka), *las cláusulas suelo* (nízke, nepriaznivé hypotekárne klauzuly /pre klienta/¹⁸), *el colchón financiero* (finančné zásoby /doslova finančný matrac/), *el paraíso fiscal* (daňový raj), *el actor financiero* (finančný aktér, herec), *las oleadas masivas* (masívne prívally /imigrantov/), *la revolución verde* (zelená revolúcia), *la revolución energética* (energetická revolúcia), *el capital humano* (ľudský kapitál), *la inteligencia artificial* (umelá inteligencia), *los grandes jugadores* (veľkí hráči /na trhu/), *el comercio justo* (férový, spravodlivý obchod), *la economía solidaria* (solidárna ekonómia), *el turismo creativo* (kreatívny cestovný ruch), *la economía social* (sociálna ekonómia), *la economía de bien común* (ekonómia spoločného blahobytu), *el mercado social* (sociálny trh), *la cultura de consumo* (kultúra konzumu, spotreby), *la economía de la emancipación* (ekonómia emancipácie), *el precio desorbitado* (prehnaná cena), *los salarios indignos* (nedôstojné platy), *el estado de bienestar* (štát blahobytu), *el patrimonio líquido* (čistý kapitál), *las políticas de austeridad* (politiky striedmosti, uťahovania opaskov)

Metonymia: *el peso de la ley* (váha zákona)

Synekdocha: *la ley Macron* (zákon Macron), *el divorcio con Bruselas* (rozvod s Bruselom), *la mano de obra* (pracovná sila /doslova pracovná ruka/)

Autonomázia: *rocamboloso* (extraordinárny, zvláštny), *titanes*, *gigantes*

Použitie všeobecného mena za vlastné: *manzana* (jablko), *manzana mordida* (nahryznuté jablko) za názov firmy *Apple*

Homonymia: *colapso* (kolaps), *turbulencias* (turbulencie), *colapsar* (kolapsovať /ekonómia/), *la parálisis económica* (ekonomické ochromenie)

Oxymoron: *crecimiento a la baja* (nárast smerom dole), *trabajar menos para procrear más* (pracovať menej, aby sa vytvorilo viac), *empujar hacia atrás* (tlačiť smerom naspäť)

Ďalšie rozlišovacie charakteristiky

Španielsky ekonomický jazyk sa vyznačuje aj inými špecifickými charakteristikami, napr. nadmerné používanie adverbii zakončených na *-mente*, prídastí, nových kolokácií a je doslova plný obrazných vyjadrení, väčšinou metaforického charakteru. Nejedná sa o terminologické metafory, ale skôr o štylistický prostriedok, ktorý slúži autorovi na upútanie čitateľa, priblíženie a zatraktívnenie témy a pod.

Prídastia a pasívne konštrukcie: *pérdidas* (straty), *asumido* (prijatý, uznaný), *pasada crisis* (prešlá, zašlá kríza), *falsedades halladas* (nájdene klamstvá, falošnosti), *método aplicado* (aplikovaná metóda), *crédito fallido* (nevydarený kredit), *proceso organizado* (organizovaný proces), *bonos subordinados* (vedľajšie, podradené dlhopisy), *verse abocado* (cítiť sa nútený), *al ser interpelado* (byť vypočúvaný), *llevada a cabo* (dovedená do konca), *constituido* (tvorený), *presentado* (predstavený), *los sondeos efectuados* (vykonané prieskumy), *los votantes perdidos* (stratení voliči), *la salida anunciada* (oznámený odchod), *la hora trabajada* (odpracovaná hodina), *el paro armonizado* (harmonizovaná nezamestnanosť), *la calle recuperada* (znovuzískaná ulica), *el precio ofertado* (ponúkaná cena).

Adverbiá: *formalmente* (formálne), *precisamente* (presne), *directamente* (priamo), *evidentemente* (evidentne), *completamente* (kompletne), *políticamente* (politicky), *finalmente* (nakoniec), *intensamente* (intenzívne), *oficialmente* (oficiálne), *rotundamente* (úplne), *claramente* (jasne), *especialmente* (špeciálne, zvlášť), *netamente* (zreteľne, jasne), *establemente* (stabilne), *amistosamente* (priateľsky), *impecablemente* (dokonale, bez poškvrny), *estrechamente* (úzko), *simplemente* (jednoducho), *globalmente* (globálne), *relativamente* (relatívne), *anualmente* (ročne), *periódicamente* (periodicky), *realmente* (reálne), *tremendamente* (desivo, hrozivo, ohromne), *básicamente* (v podstate, v zásade).

¹⁸ Doslova klauzuly zem/spodina

Činné prídavia: *y empeorando* (a zhoršujú sa), *ir subiendo* (ísť stúpajú), *Atenas cayéndose* (padajúce Atény), *gente malviviendo* (zle žijúci ľudia), *acabó cristalizando* (skončil sa vykryštalizovaním), *tratando de aprovechar* (pokúšajú sa využiť), *están frenando* (sú brzdiaci), *están reaccionando* (sú reagujúci), *comenzar gestionando* (začať spravovaním), *la economía desmintiendo* (ekonómia vyvracajúc klamstvá), *reinviertiendo* (znovuinvestujú), *las empresas funcionando* (fungujúce podniky), *estableciendo un marco* (určujú rámec).

Kolokácie

Kolokácie sú fenomén, s ktorým sme sa v našej analýze stretli najčastejšie. V ekonomickom jazyku vznikajú nové spojenia a kombinácie, mnohokrát aj na vzťahu obraznosti, z ktorých sa časom môžu stať odborné termíny. Keďže sme našli veľké množstvo kolokácií, vyberáme na ukážku len niektoré: *una contundencia demoledora* (zdrvujúca presvedčivosť), *el aluvión de demandas* (sprška sťažností), *los resultados menos dramáticos* (menej dramatické výsledky), *falso mito* (falošný mýtus), *un país exhausto* (vyčerpaná krajina), *el gobierno maniatado* (vláda so zviazanými rukami), *el gobierno desmoralizado* (demoralizovaná vláda), *la deuda desbocada* (splašený, veľký, ohromný dlh), *la austeridad extrema* (extrémna striednosť), *un porcentaje escandaloso* (škandalózne percento), *indicador brutal* (brutálny ukazovateľ), *un porcentaje de terror* (hororové percento), *un impacto descomunal* (mimoriadny, obrovský dopad), *un paisaje arrasado* (spustošená krajina), *las entrañas del poder* (vnútornosti moci), *el cuartel general* (generálny štáb), *lucha partisana* (partizánsky boj), *condiciones brutales* (brutálne podmienky), *avalancha de demandas* (lavína sťažností), *descarnada lucha* (krvavý boj, na život a na smrť), *los ataques bajistas* (nízke, podlé atakovanie), *los pilares de la industria* (pilieri priemyslu), *despertar dudas* (vzbudiť pochybnosti), *joya del sector* (klenot v sektore), *tejer alianzas* (utkať spojenectvá), *la masa salarial* (platová masa, hmota), *un Brexit duro/suave/blando* (tvrdý/mäkký/jemný Brexit), *el inquilino del Elíseo* (nájomník Elyzejských polí), *contratos precarios* (chatrné, biedne, podradné kontrakty), *los vecinos europeos* (európski susedia), *el flamante presidente* (skvelý prezident), *el techo de las indemnizaciones* (strop odškodnení), *baremos obligatorios* (povinné, obligátne sadzobníky, tabuľky), *el poder salarial* (mzdová moc), *el empleo precario* (chatrné, úbohé, podradné, zamestnanie), *los pobres urbanos* (mestská chudoba), *despegar la economía* (vzlet, vzostup ekonomie), *el botín de guerra* (vojnová korisť), *la batalla jurídico-fiscal* (daňovo-právny boj), *la repatriación de los capitales* (repatriácia kapitálu), *el paro masivo* (masívna nezamestnanosť), *los efectos perversos* (zvrátené efekty), *los economistas ortodoxos* (ortodoxní ekonómovia), *la América de Obama* (Obamova Amerika), *la joya oculta* (ukrytý, utajený klenot), *el futuro muy oscuro* (veľmi tmavá budúcnosť), *un capitalismo salvaje* (divý, neskrotný kapitalizmus), *pasar a la ofensiva* (prejsť do defenzívy), *colocar en el foco* (zaostriť na niečo), *puntos fuertes/débiles* (silné/slabé stránky), *el sector cruel* (krutý sektor), *una mirada internacional* (medzinárodný pohľad), *la hercúlea labor* (herkulovská práca), *el crecimiento sin freno* (odbrzdený nárast), *el estado de bienestar* (štát blahobytu), *el patrimonio líquido* (čistý kapitál), *el secuestro mediático* (mediálny únos), *blindar la autonomía* (opancierovať autonómiu), *vivir un parón* (zažiť zastavenie /ekonomiky/), *un embrión del federalismo* (embryo federalizmu), *las carteras repletas de pedidos* (zoznamy plné objednávok).

Používanie metafor a frazeologizmov

Metafory a frazeologizmy sa v súčasnosti používajú nielen v hovorovom a literárnom štýle, ale čoraz viac sa objavujú aj v populárno-náučnom alebo dokonca odbornom (napr. v ekonomickom alebo politickom) jazyku. Ich cieľom je zaujať čitateľa alebo poslucháča, priblížiť mu hovorené alebo opisované, zatraktívniť text alebo prejav a pod. Analyzované konštrukcie sme rozdelili na ustálené spojenia (ustálené metafory a frazeologizmy) a okazionálne alebo kontextové metafory, ktorých je v španielčine veľa a z korpusu vyberáme len niekoľko ukážok.

Metafory, frazeologizmy¹⁹

A contrarreloj (o preteky s časom), *España vuelve a ser el conejillo de Indias*. (Španielsko je znovu pokusným králikom.), *estar fuera de control* (byť mimo kontroly, bez seba), *seguir letra por letra* (splniť, sledovať písmenko po písmenku), *atado de pies y manos* (so zviazanými rukami a nohami), *al borde del precipicio* (na pokraji priepasti), *mirarse al espejo* (pozerat' sa do zrkadla), *la partida está abierta* (hra je otvorená, začatá), *vivir al día* (žiť zo dňa na deň), *una tomadura de pelo* (vystrelit' si z niekoho), *salirse con la suya* (dosiahnuť svoje), *dar al traste* (nevysť niečo, ísť niečo do pekla), *echar a andar* (dať do pohybu), *estar en el punto de mira* (byť v pozornosti, mať niekoho na jazyku), *salir el tiro por la culata* (nevydariť sa niečo, byť niečo v keli), *frenar en seco* (zabrzdiť na sucho, prudko), *darle la espalda a alguien* (otočiť sa niekomu chrbtom), *empezar con mal pie* (vykročiť zlou nohou), *el País del sol naciente* (Krajina vychádzajúceho slnka), *una lucha de titanes* (boj titanov), *estar a la cola* (byť na chvoste), *el punto flaco de algo* (slabý bod, slabá stránka niečoho), *ser un aguafiestas* (byť kazičom zábavy), *ser un pecado algo* (byť niečo hriech), *pasarse de largo* (nevšimnúť si niečo, nechať to prejsť bez povšimnutia), *ser amante de algo* (byť milovníkom niečoho), *dejar con la boca abierta* (nechať s otvorenými ústami), *de punta a punta* (od A po Z, od začiatku do konca), *tejer la red* (tkat' sieť), *velar por el bien común* (starat' sa o spoločné dobro), *llevar a cabo* (priviesť do konca), *poner la lupa* (dať pod lupu), *ser una bola de nieve* (niečo sa nabaľuje, zväčšuje ako snehová guľa), *llevarse la palma* (odniesť si to najhoršie), *la guinda del pastel* (čerešnička na torte), *dar pie* (umožniť niečo niekomu alebo umožniť nejakú situáciu), *cerrar las puertas* (zavrieť dvere niekomu, niečomu), *abrir el camino/abrir la vía* (otvoriť cestu), *a la luz de algo* (vo svetle), *cambiar el rumbo* (zmeniť smer), *dar un respiro* (vydýchnuť si), *ser el caldo de cultivo* (byť živnou pôdou), *afrentar los retos* (čeliť výzvam), *adaptarse a los bolsillos* (prispôbiť sa peňaženkám), *de poca monta* (nekvalitný, nie dôležitý), *pasarse de listo* (byť premúdrely), *salir del letargo* (vyjsť z letargie), *poner su grano de arena* (prispiet' svojim zrnkom piesku), *vivir bajo un mismo techo* (bývať pod jednou strechou), *poner el foco* (posvietiť si na niečo), *matar la gallina de los huevos de oro* (zabiť sliepku, čo znáša zlaté vajčká), *pasar a manos de alguien* (prejsť do rúk niekoho), *de igual a igual* (ako rovný s rovným), *poner en marcha algo* (dať niečo do chodu, pohnúť niečo, začať), *caerse a pedazos* (rozbiť sa na márne kúsky), *una mirada al retrovisor* (pohľad do spätného zrkadla), *poner parches* (nalepiť náplast'), *algo se cuece por allí* (niečo sa tam varí)

Okazionálne a kontextové metafory

La sombra de Bankia planea sobre la crisis del Popular por todas las esquinas. (Tieň Bankie krúži nad krízou v banke Popular po všetkých kútoch.), *el aluvión de demandas que se cuece contra este banco* (sprška sťažností, čo sa varia, pripravujú proti tejto banke.), *Grecia, en la cárcel de la deuda...* (Grécko vo väzení dlhov...), *La piedra de Sísifo es la deuda desbocada del país...* (Ohromný dlh krajiny je jeho Syzifovou skalou...), *...ha puesto incluso nombre a la montaña que el ciudadano de a pie trata cada día de ir subiendo sin acabar de lograrlo: Bailoutistán...* (...dokonca pomenoval horu, ktorú musí občan každý deň pešo vyšľapať a nikdy sa hore nedostane: Bailoutistán...), *... empezaban a ver la luz al final del largo túnel de la austeridad*. (...začali vidieť svetlo na konci tunela ťahovania opaskov), *...inyectar acerca de 340.000 millones de euros*. (...napumpovať okolo 340 000 miliónov Eur.), *la riada de millones del rescate* (riava záchranných miliónov), *... su situación a día de hoy es de coma* (...ich súčasná situácia je kóma.), *La piedra de Sísifo cae una y otra vez y nunca se alcanza la montaña*. (Syzifova skala neustále padá a nikdy nedosiahne vrchol.), *El resultado de la severidad de los dioses ha sido una caída de 25% del PIB, una cifra equiparable a los efectos de una guerra, que ha dejado un paisaje arrasado, incluso literalmente, con Atenas cayéndose a pedazos...* (Výsledkom prísnosti bohov bol pokles HDP o 25%, číslo, ktoré je porovnateľné s

¹⁹ Niektoré konštrukcie sa do slovenčiny nedajú preložiť obrazne

dôsledkami vojny, číslo ktoré nechalo spustošenú krajinu, a Atény doslova rozbíjajúce sa na márne kúsky...), ... *gente malviviendo en la calle de las migajas que dejan los turistas*. (Ľudia živoriaci na ulici z omrvíniek, ktoré nechajú turisti.), *el libro sagrado del rescate* (svätá kniha záchrany), ... *llegó al poder catapultado por un programa antiausteridad...* (... dostal sa k moci katapultovaný programom proti uťahovaniu opaskov...), ... *estar dispuesto a apretar el botón nuclear*. (... byť pripravený stlačiť atómový gombík.), *el peligro de contagio a la banca francesa y alemana* (nebezpečenstvo nákazy pre francúzske a nemecké bankovníctvo), *un sector bancario zombie* (bankový sektor zombie), *dar oxígeno a la banca y desincentivar* (dať kyslík banke a demotivovať), *una salida a la carta* (odchod podľa želania), ... *de la ley cuya tinta apenas se ha secado* (... zo zákona, na ktorom ešte neuschol atrament), *Francia no tiene nada que envidiar a sus vecinos europeos...* (Francúzsko nemá čo závidieť svojim európskym susedom...), ... *otra piedra más lanzada contra la paridad*. (... ďalší kameň hodený proti parite, rovnosti.), *dar de comer a las ciudades* (dať jesť mestám), *Japón quiere seducir a la mujer...* (Japonsko chce zviazať ženu...), *el país campeón de las jornadas laborales larguísimas* (krajinu, šampión dlhočizného pracovného času), *Apple, una manzana no tan lozana...* (Apple, jablko nie tak čerstvé...), *la manzana podría ser menos jugosa en el futuro...* (Jablko /Apple/ by v budúcnosti mohlo byť menej šťavnaté...), *Europa se lamenta...* (Európa narieka...), *dibujar un nuevo tipo de economía* (nakresliť nový typ ekonomie), *la transparencia brilla por su ausencia* (transparencia žiari svojou neprítomnosťou), *La crisis nos ayuda a ver que los señores nunca se fueron...* (Kríza nám pomáha vidieť, že páni nikdy neodišli...), *Siguen mandando bajo un paraguas denominado instituciones...* (Pokračujú v rozkazovaní schovaní pod daždníkom zvaným inštitúcie...).

Záver

Z časopisu *Alternativas Económicas* (júl až august 2017) sme vyexcerpovali 1870 lexikálnych jednotiek, ktoré charakterizujú súčasný španielsky ekonomický jazyk alebo sa v tomto jazyku používajú.

Z morfológických slovotvorných postupov prevláda sufixácia, prefixácia, kompozícia a derivačno-kompozičná slovotvorba. Zo sufixov je najpoužívanejší jednoznačne sufix *-ción*, ktorý označuje činnosť alebo výsledok, nasledovaný sufixom *-dad*, ktorý vyjadruje kvalitu, vlastnosť, *-iento*, označuje stav niečoho, kvalitu, výsledok činnosti a sufix *-ista* označujúci prívrženca k niečomu, vlastnosť alebo povolanie, profesiu. Zo slovesných sufixov sa najviac používa sufix *-izar*. Z prefixov je najfrekvencovanejší prefix *i-*, ktorý vyjadruje negáciu alebo odňatie, zbavenie, stratu niečoho alebo vyjadruje predložku *v*. Ďalším obľúbeným negujúcim prefixom je prefix *des-* a prefix *a-*, ktorý nemusí vždy vyjadrovať len negáciu alebo nedostatok, ale slúži len ako formálny prostriedok. Prefix *re-* vyjadruje opakovanie alebo intenzitu. Prefix gréckeho pôvodu *auto-* vyjadruje rovnako ako aj v slovenčine, že niečo alebo niekto sa deje samo/sebe. Treba spomenúť aj nový prefix *euro-*, ktorý sa začal používať so vznikom Európskej Únie. V španielčine sa často vyskytujú kompozitá a konštrukcie vytvorené kombinovaním kompozície a derivácie. Ďalším typickým prejavom morfológického charakteru v ekonomickom jazyku je časté používanie skratiek.

Prítomnosť anglicizmov v ekonomickom jazyku je takmer nevyhnutná a logická, keďže väčšina svetového obchodu sa v súčasnosti uzatvára v angličtine. Z anglicizmov sme najviac našli neadaptované anglické lexémy. Niektoré lexikálne jednotky sa už adaptovali fonologickému alebo morfológickému systému a ďalšie, ktorých bolo najmenej, sa adaptovali úplne. Často sa tiež používajú anglické skratky a značky a našli sme aj niekoľko skrížených slov. Vyskytlo sa veľa hybridných spojení a kalkov. Zo syntaktických anglických konštrukcií sa v španielčine často používajú pasívne konštrukcie alebo konštrukcie s činným prídavným. Z iných jazykov sa používa najviac výpožičiek z francúzštiny.

Nové jednotky na základe zmeny sémantiky vznikajú predovšetkým metaforou, čím sa tvoria nové metaforické termíny.

Z ostatných fenoménov, ktoré charakterizujú španielsky odborný jazyk môžeme spomenúť nadmerné používanie adverbií zakončených na *-mente*, pasívnych konštrukcií a participií, používanie činných prídavných slov.

V našom korpuse nás najviac zaujalo množstvo použitých kolokácií. Tvorila sa netradičné spojenia, z ktorých sa časom môžu stať odborné termíny, niektoré sú obrazné a iné sa približujú hovorovému štýlu. Z analyzovaných jednotiek bolo až 123 kolokácií.

Ďalšou charakteristikou španielskeho odborného jazyka, ktorá sa objavila v posledných rokoch je používanie metafor, fráz a frazeologizmov, ktoré boli predtým vlastné hovorovému alebo literárnemu štýlu. Keďže odborný ekonomický jazyk sa používa čím ďalej, tým viac aj medzi neobornou verejnosťou, štýl sa približuje hovorovosti, autori sa snažia priblížiť k čitateľovi alebo poslucháčovi a tiež sa ho snažia zaujať, na čo využívajú práve metaforu a frazeológiu vôbec. Súčasťou tejto stratégie je aj používanie okazionálnych metafor, ktorých sme našli veľké množstvo, pričom v jednej vete alebo jednej myšlienke boli použité aj tri-štyri metafory.

LITERATÚRA

CABRÉ, M. T., GÓMEZ de ENTERRÍA, J. 2006. *La enseñanza de los lenguajes de especialidad*. Madrid: Editorial Gredos, s. 11.

DRAE. 2013. *Diccionario de la Real Academia Española*. Available: <http://www.rae.es/>

GÓMEZ-PABLOS, B. 2011. *Lexicología española actual*. Nümbrecht: Kirsch-Verlag, s. 32, 34.

MATEO MARTÍNEZ, J. 2007. El lenguaje de las ciencias económicas. In: *Las lenguas profesionales y académicas*. Barcelona: Ariel, s. 191 – 203.

MORENO FERNÁNDEZ, F. 1999. Lenguas de especialidad y variación lingüística. In: *Lenguas para fines específicos (VI). Investigación y enseñanza*. Alcalá de Henares: Universidad de Alcalá, s. 3 – 14.

MOLINER, M. 1984. *Diccionario de uso del español*. Madrid: Editorial Gredos.

OTAOLA OLANO, C. 2004. *Lexicología y semántica léxica*. Madrid: Ediciones Académicas, s. 34.

Tento príspevok je súčasťou riešenia grantového projektu KEGA č. 007EU-4/2018 Inovácia jazykovej prípravy ekonómov, diplomatov a kultúrnych mediátorov – digitálna učebnica španielskeho jazyka zameraná na odbornú prax.

Kontakt

Doc. Mgr Mária Spišiaková, PhD.

Ekonomická univerzita v Bratislave

Fakulta aplikovaných jazykov

Katedra románskych a slovanských jazykov

Dolnozemska cesta 1, 852 35 Bratislava

Slovenská republika

Email: maria.spisiakova@euba.sk